

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05381

MAYSELEKH FAR KINDER

*Permanent preservation of this book was made possible
by Rosalie Gerut
in memory of
her father, Aryeh-Leyb Fingerhut, father of Rosalie & Zachary Gerut*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מעשה'לעד פאר קינדער

געזאמלט און רעדאקטירט

פון

ל . ט ע נ צ ע ר

אילוסטרירט פון

ר י ט אַ ב ר י אַ נ ס ק י

פאַרלאַג: יידישע שול

מאַנטרעאל, תש"ל

Tales for Children

SELECTED AND EDITED

by

L. TENCER

ILLUSTRATIONS:

RITA BRIANSKY

Copyright

JEWISH SCHOOL PUBLISHING HOUSE

7950 Wavell Rd.

Cote St. Luc 268, Que.

Printed in Canada by
THE NORTHERN PRINTING AND LITHOGRAPHING CO.

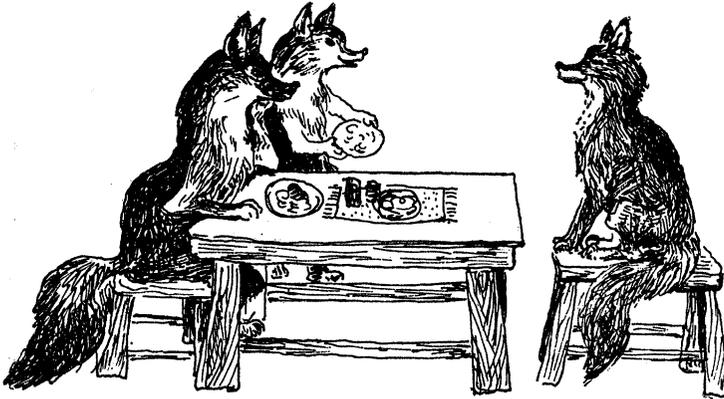
Montreal, Quebec

1970

פאַרלאַג יידישע שול
ביי די מאַנטרעאלער
יידישע פרץ-שולן און פאַלקס-שולן
געגרינדעט פון ירושה פאַנד
אין אַנדענק פון
נילאַ און אַטאַ ליבערמאַן ע"ה
(קאַראַקאַס, ווענעזועלאַ)

Jewish School Publishing House of the
JEWISH PEOPLE'S SCHOOLS
JEWISH PERETZ SCHOOLS
Established by a Gift from the Estate of
NILA & OTTO LIEBERMAN
(Caracas, Venezuela)

דאָס מעשה'לע מיט אַ ציגעלע¹ און אַ וואָלף

א

דאָס וועלפעלע² גייט אין שול אַריין

אַמאָל איז געווען אַ וואָלף. האָט דער וואָלף געהאט אַ וועל-
פעלע. האָט ער געשיקט דאָס וועלפעלע אין שול אַריין.
האָט דער לערער דאָס וועלפעלע אַ לידעלע אויסגעלערנט:
אַלף, בית, גימל,

פינצטער איז דער הימל.

דלת, הא, וואָו,

לויפט אַ וועלפעלע צו די שאַף.

זיין, חית, טית.

ניטע, וואָלף, די שאַף ניט עס!

יוד, כף, כף.

גאָטס רחמנות אויף די שאַף!

¹ Little Goat. ² Little Wolf.

קומט דאָס וועלפעלע אַהיים פון דער שול, פּרעגט עס דער

טאַטע:

— וואָס האָסטו געלערנט, זון?

— אַ לידעלע;

— אַ לידעלע? לאַמיר עס הערן!

זינגט דאָס וועלפעלע דאָס לידעלע דעם טאַטן. שמייכלט

דער טאַטע. „אַ וואויל לידעלע“ — זאָגט ער — „איך האָב אַמאָל

אַזוינע לידעלעך געזונגען, קינדווייז...“

די מאַמע דערלאַנגט דעם קינד אַנבייסן³, אַ פעט לונג⁴ און

לעבערל⁵ מיט אַ פּופיקל⁶ — נאַ, עס — זאָגט זי — מיין קינד,

און זאָל דיר וואויל באַקומען⁷; זיך אַנגעהאַרעוועט⁸ נעבעך!

דעם ערשטן טאָג אין שול און שוין אַ גאַנץ לידעלע אויף אויסנ-

ווייניק! מיר פאַר דיין קעפעלע! און זי קושט איר זון אין קעפע-

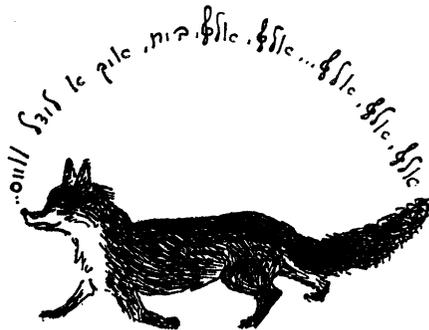
לע.

ב

דאָס ציגעלע אין וואַלד

שפעט ביינאַכט גייט דער וואַלף אין ווילדן וואַלד שפּאַ-

צירן⁹. גייט ער, גייט, און אונטער דער נאַז ברומט ער זיך:

³ Lunch. ⁴ Lung.

⁵ Chicken liver.

⁶ Chicken stomach.

⁷ Enjoy it well.

⁸ Worked hard.

⁹ To take a walk.

אלף, אלף, אלף,
אלף, אלף, בית
איך א לידל ווייס.

און א לידעלע, דעם זונדעלעס לידעלע, זינגט ער זיך. בלאַגן-
דזשעט ¹⁰ אין וואַלד אַ פּיצעלע ציגעלע. פון דער היים נאָך מיטן
ווייסן טאָג ¹¹ אַוועקגעאַנגען און איצט איז שוין פּינצטערע
נאַכט. זוכט עס אין שרעק, זוכט אַהין, זוכט אַהער, פאַרבלאַגן-
דזשעט עס נאָך ווייטער און קען דעם וועג נישט געפונען. ערשט
— מע זינגט!

שטעלט עס זיך אָפּ, די אויערלעך שפּיצט עס אויף, הערט זיך
אײן: אַ לידעלע! אַ לידעלע זינגט מען! אַזאַ האַרציק לידעלע.
זײן, חײת, טײַת.

ניטע, וואַלף — די שאַף ניט עס!
יוד, כּף, כּף

גאַטס רחמנות אויף די שאַף!

טראַכט זיך דאָס ציגעלע; ווער זינגט עס אַזאַ גוט און פּרום
לידעלע? — געוויס אַ גוטער און אַ פּרוּמער.
גײט עס, דאָס ציגעלע, נענטער, נאָכן קול גײט עס, צום
וואַלף גײט עס צו, די הערנערלעך ¹² צו דער ערד בײַגט עס, מיטן
רעכטן פּיסעלע דרײַ מאַל שאַרט עס, וײַ די מאַמע האָט עס גע-
לערנט, און עס זאָגט:

— גוטן אַוונט!

— גוטן אַוונט! גוט יאָר! וואָס וויל אַ בחורל ¹³ זאָגן?

¹⁰ Lost his way.

¹¹ Early morning.

¹² Little horns.

¹³ Young lad.

— קען איך ניט ביי אייך איבערנעכטיקן?¹⁴ כ'האָב פאַר-
בלאָנדזשעט.

— דאַרפסט נאָך פּרעגן! — זאָגט דער וואָלף — אַפילו
זאַלסט ניט וועלן מוזסטו ביי מיר איבערנעכטיקן? ווי קען מען
דען אַזאַ וועווריקל¹⁵ ווי דו, לאָזן ביינאַכט אַליין אין וואַלד
בלאָנדזשען?

— אַ שיינעם דאַנק! — זאָגט דאָס ציגעלע — וואו וואוינט
איר? ווייט פון דאַנען? איך בין אַזוי מיד!
— זאָרג זיך נישט טייערער, איך וועל דיך טראָגן — זאָגט
דער וואָלף.

— אויף די פלייצעס?¹⁶ — פּרעגט דאָס ציגעלע.
וואָס גאַר אויף די פלייצעס? נאַריש קינד וואָס דו ביסט! פון
די פלייצעס קענסטו דאָך, חלילה, אַראָפּפאַלן, די הערנערלעך
צעברעכן!

— וואו זשע דען?
— אין בויך — זאָגט דער וואָלף — ביי מיר אין בויך וועל איך
דיך טראָגן!

— אין בויך? — דערפרייט זיך דאָס ציגעלע — אין בויך ווי
די מאַמע? די מאַמע זאָגט: איידער¹⁸ מיך געבוירן, זי מיך אין
בויך געטראָגן. אין ערגעץ ניט אַזוי גוט ווי ביי אַ מאַמען אין
בויך!

— אַזוי די מאַמע דיר דערציילט?
— יא, די מאַמע!

— ע! ביי מיר אין בויך אַ ביסעלע בעסער! וועסט שוין זען!
דיר זיך נישט גלוסטן¹⁹ אַרויסצוגיין... נא, קריך! — זאָגט דער
וואָלף און עפנט ברייט דאָס מויל — קריך! — זאָגט ער — נאָר

¹⁴ To stay overnight.

¹⁵ Little Squirrel.

¹⁶ Shoulders.

¹⁷ Belly.

¹⁸ Before.

¹⁹ Desire.

פאמעלעך²⁰ זאלסט מיט די קאפעטקעלעך²¹ די ציין מיר ניט
 אויסשלאגן; דו שקאץ²² איינער וואָס דו ביסט:
 לאָזן מיר דעם וואָלף שטיין און וואַרטן; זאָל ער וואַרטן. ביז
 דאָס ציגעלע וועט אליין צו אים אין פּיסק²³. אין אָפענעם קריכן.
 עס מאַכט נישט אויס. ער מעג אַ ביסעלע וואַרטן;
 און מיר וועלן דערווייל צום אַלטן אייכנבוים²⁴ גיין. דער
 אַלטער אייכנבוים וואָס איז ער אַזוינס?
 אַ הויכער, אַ ברייטער,
 אין מיטן וואַלד שטייט ער,
 פון דרויסן ווי קויל,
 און אינעווייניק הויל!²⁵
 און ווער וואוינט אין אַלטן אייכנבוים? — די רויטע אַלעפ-
 לעך!

ווער זשע זענען עס די רויטע אַלעפלעך?
 וועל איך אייך דערציילן.

ג

די רויטע אַלעפלעך

אויף דער וועלט זענען שרעטעלעך²⁶ פיצעלעך פאַראַן,
 אַזוינע פּיציקעלעך ווי די אותיות, די יידעלעך אין קליינע, קליי-
 נע ביכעלעך.
 און רויטינקע ווי פּייער זענען זיי, די שרעטעלעך. ווי אַזוי
 זשע רופט מען זיי? רויטע יידעלעך. האָבן זיי, די רויטע יידע-
 לעך, קליינע רויטע פּערדעלעך. כאַפּן זיך די רויטע יידעלעך
 אויף די פּערדעלעך אַרויף און שטייענדיק, ווי פלינקע רייטער-
 לעך²⁷. אויף די פּערדעלעך זיי פליען. און אַז די רויטע יידעלעך
 אויף די פּערדעלעך שטייענדיק פליען, זעען זיי אויס פון דער

20 Slowly. 21 Little hoofs. 22 Rascal.
 23 Animal's mounth. 24 Oak. 25 Hollow. 26 Elves.
 27 Little Horsemen.

ווייטנס, די רויטע יידעלעך אין איינעם מיט די רויטע פערדע-
לעך, ווי רויטע אלעפלעך.

אַט דאָס זענען זיי די רויטע אלעפלעך, וואָס אין אַלטן אין
הוילן אייכנבוים, אין מיטן וואַלד, אין ווילדן וואוינען.
איז דער וואַלף פאַרביי דעם אַלטן אייכנבוים געגאַנגען און
געברומט:

אַלף, אַלף, אַלף,

אַלף, אַלף, בית.

זאָגט איין אלעפל צום צווייטן: זע נאָר, מע רופט: — און
אַרויס אין דרויסן צו זען ווער עס רופט.

זעט דאָס רויטע רייטערל: דער וואַלף גייט און אַ לידעלע
זינגט ער זיך. געפעלט עס אים, דעם רייטערל; דעם וואַלפס לי-
דעלע געפעלט אים. אויסלערנען דאָס לידעלע ווילט זיך אים.
פאַרט עס נאָך דעם וואַלף, פוסטריט פאַרט עס נאָך. דער וואַלף
זינגט, דאָס רייטערל זינגט אונטער. פלוצעם — אַ ציגעלע:

— גוטן אָונט!

— גוט יאָר.

— קען איך ניט ביי אייך איבערנעכטיקן?

— אַך, פאַרוואָס ניט? קריך צו מיר אין בויך!

און דער וואַלף עפנט אַ פּיסק.

זעט דאָס רויטע יידעלע ס'איז שלעכט, דאָס ציגעלע צום
וואַלף אין בויך אַריין קריכט, טוט דאָס רויטע יידעלע אַ געשריי:
— געוואַלד²⁸ אַנטלויף! דערשרעקט זיך דאָס ציגעלע, די
פיסעלעך אויף די פלייצעס כאַפט עס, אַן אַן אַטעם עס לויפט
און לויפט.

וויל דער וואַלף נאָכלויפן, טוט באַלד דאָס יידעלע פונעם
פערדעלע אַ שפרונג און גלייך צום וואַלף אין אויג אַריין. נעמט
דער וואַלף טאַנצן, אויף איין אָרט טענצלט ער זיך און ער זאָגט:

²⁸ Help!

טפּו! טפּו! טפּו!

ווינטעלע, ווינטעלע,

טרייב אַרויס פון אויג דאָס פינטעלע.

דער וואָלף אויף איין אָרט טענצלט זיך, און דאָס ציגעלע
לויפט און צוריק קוקט עס ניט. לויפט. לויפט. עס ביז עס קומט
פון ווילדן וואָלד אַרויס. פון ווילדן וואָלד אַרויס — אויפן גלייכן
וועג אַרויף; אויפן גלייכן וועג אַרויף — איבערן קרומען בריקע-
לע געשפרונגען, איבערן טיפן טייכעלע געשוואמען, צו דער
מאַמעשע געקומען.

פרעגט די מאַמעשע:

— וואו ביסטו געווען?

— אין ווילדן וואָלד.

— וואָס האָסטו געזען?

— גרינע בלעטער.

— און וואָס נאָך?

— אַ פרומען פעטער.

— וואָס האָט ער געטאָן?

— מיטן צינגעלע געקלונגען, אַ לידעלע געזונגען.

— ס'אַראַ לידעלע?

— זיין, חית, טית, ניטע וואָלף, די שאַף ניט עס!

— אַזאַ גוטער! אַזאַ וואוילער! פאַרוואָס צו גאַסט אים ניט

גערופן?

— פאַרן שרעטעלע זיך דערשראַקן!

ס'אַראַ שרעטעלע?

— פונעם פייער-רויטן שטעטעלע!

ס'האַט ווי פייער רויטע לאַקן ¹²⁰

אויף די פיסלעך שיד און זאַקן.

אויפן קאַפּ אַ רויטע פעס;

טוט עס מיט דער באַרד אַ טרעס.

שפרינגט אַרויס פון איר אַן אַלף.
 פון דער אַלף ווערט אַ חלף ³⁰.
 אוי, אַ חלף מיט צוויי קלינגען!
 נעמט ער אין דער לופטן שפרינגען,
 און ער שניידט אויף לינקס, אויף רעכטס,
 האָב געזען איך, אַז ס'איז שלעכט
 און געפאַלן אויף אַן עצה ³¹:
 גיך געכאַפט די פיס אויף פלייצע
 און געלאָפן, און געלאָפן,
 צו דער מאַמען איך געטראָפן.
 — טפו! טפו! טפו! — שפייט די מאַמע אויס. איר קינדעלע
 באַלעקט זי, שלעפט עס ³² איין און זינגט צו:
 שלאָף, מיין טייער ציגעלע!
 לעבן דיין קליין וויגעלע
 שטייט אַ הערש מיט הערנער קרומע
 און דאָס פעטערל „דאָס פרומע“.
 ביז גאַנץ פרי פאַרבלייבן זיי
 וואו קיין וואַסערל ניט רינט.
 שלאָף, מיין פיצעלע, מיין קינד!
 שלאָפט איין דאָס ציגעלע, שאַ, שטיל! דערפאַר מאַרגן אַז
 ס'ע וועט זיך אויפכאַפן געזונט און שטאַרק און פריילעך, וואָס
 זיך אים געחלומט וועט עס איך דערציילן. ש-שאַ!

²⁹ Curls.

³⁰ Slaughtering knife.

³¹ Thought of a plan.

³² Put to sleep.

די דריי חכמות¹

(מעשהלעך פון אַלטע יידישע ספרים)

דריי ברידער זענען אמאל אַרויסגעפאַרן אויף דער וועלט
כדי צו לערנען חכמה. זענען זיי געקומען צום מלך שלמה.
זאָגט זיי דער מלך:

— בלייבט ביי מיר, וועל איך אייך חכמה לערנען.
זענען זיי געבליבן ביי אים דרייצן יאָר און געווען זיינע קאָ-
מערדינערס.²

נאָך די דרייצן יאָר טראַכטן זיך די ברידער:
— נאָך וואָס האָבן מיר אויף אזוי לאַנג פאַרלאָזט³ אונדזע-
רע היימען? מיר זענען אַהער געקומען חכמה לערנען; צום סוף
האָבן מיר דרייצן יאָר אָפּגעדינט⁴ און קיין חכמה נישט גע-
לערנט. עס איז פאַר אונדז בעסער צו בעטן דעם מלך שלמה ער
זאָל אונדז דערלויבן⁵ צו פאַרן אַהיים.
גייען זיי זאָגן צום מלך שלמה:

— אַדוני מלך!⁶ דרייצן יאָר דינען מיר דיר געטריי; פון אונ-
דזער הויזגעזינד⁷ ווייסן מיר גאַרנישט. ווער ווייסט צי זיי לעבן
נאָך, און דערצו האָבן מיר זיך פון דיר גאַרנישט נישט אויסגע-
לערנט אין די דרייצן יאָר. דעריבער בעטן מיר דיך, זאָלסט
אונדז געבן רשות⁸ צו פאַרן אַהיים.

רופט שלמה המלך דעם מאַן, וואָס האָט געהאַט די שליס-
לען⁹ צו זיינע אוצרות¹⁰ און זאָגט צו די דריי ברידער:

— קלייבט אייך אויס וואָס איר ווילט; אָדער איך זאָל יעדן
פון אייך אויסלערנען דריי חכמות. אָדער געבן יעדן פון אייך
צו הונדערט רענדלעך.

1 Wisdom. 2 Valet. 3 To leave. 4 Served.

5 To allow. 6 My Lord, King. 7 Family.

8 Permission. 9 Keys. 10 Treasures.

האַלטן זיך די ברידער אַן עצה ¹¹ וועגן דעם און באַשליסן
בעסער צו נעמען די הונדערט רענדלעך פאַר יעדן פון זיי.
גיט זיי שלמה המלך צו הונדערט רענדלעך און זיי געזע-
גענען זיך ¹² מיט אים און פאַרן אַהיים.
ווי זיי זענען געווען פיר מייל פון ירושלים, זאַגט דער יינגס-
טער צו די עלטערע צוויי ברידער:

— ברידער מיינע, וואָס האָבן מיר געטאַן? זענען מיר דען
געפאַרן צו שלמה המלך געלט פאַרדינען? מיר זענען דאָך גע-
פאַרן חכמה לערנען. און אַז שלמה המלך האָט אונדז שוין יאָ
געוואַלט לערנען חכמה, האָבן מיר זיך געלאָזט פאַרפירן ¹³ פון
דעם ווילן צו זיין רייך, פון דעם יצר הרע ¹⁴ נאָך געלט און זיך
אַפגעזאַגט צו הערן די חכמות. מיר האָבן געטאַן אַ גרויסע נאַ-
רישקייט. אויב איר ווילט מיך פאַלגן, איז מיין עצה: מיר זאָלן
צוריקגיין צו שלמה המלך, אַפגעבן אים דאָס געלט און בעסער
לערנען חכמה. ווייל געלט פאַרגייט ¹⁵ און חכמה אויף אייביק
באַשטייט ¹⁶.

זאַגן די ברידער צו אים:

¹¹ Consult. ¹² Take leave. ¹³ Mislead. ¹⁴ Temptation.
¹⁵ Passes away, is spent. ¹⁶ Remains.

— דו קענסט טאָן, ווי דו זאָגסט, מיר וועלן בעסער האַלטן
דאָס געלט.

קערט זיך דער יינגסטער ברודער צוריק, קומט צו שלמה
המלך און זאָגט:

— אַדוני מלך, איך בין ניט אַהער געקומען פון געלט וועגן,
נאָר חכמה צו לערנען; דערפאַר בעט איך דיך, נעם צוריק דאָס
געלט און לערן מיך בעסער די דריי חכמות אויס.

ווי שלמה המלך האָט דאָס דערהערט, זאָגט ער צו אים אַזוי:
— מיין קינד, ווען דו וועסט זיין אויף אַ וועג, זאָלסטו גע-
וואַרנט זיין ¹⁷ צו געפינען אַן אָרט צו נעכטיקן ¹⁸ איידער עס
ווערט נאַכט, און אוועקגיין פון דאָרט זאָלסטו ערשט ווען דער
מאַרגנשטערן גייט אויף ¹⁹. דאָס איז איין חכמה.

די צווייטע חכמה איז: ווען דו זעסט אַ טייך איז גרויס גע-
וואַרן, ס'איז אָנגעקומען אַ סך וואַסער, זאָלסטו וואַרטן ביז דאָס
וואַסער וועט אַפּלויפן, און דעמאָלט ערשט דעם טייך אַרביער-
גיין.

און די דריטע חכמה איז: קיין סוד ²⁰ זאָלסטו פאַר קיינעם,
אפילו פאַר דיין ווייב, ניט דערציילן. דאָס זענען די דריי חכמות.
געזעגנט זיך דער יונגערמאַן מיטן מלך שלמה און פאַרט
גיך נאָך זיינע ברידער.

ווי ער איז צו זיי געקומען, פרעגן זיי אים וואָס פאַר אַ חכמות
ער האָט געלערנט פון מלך, דערציילט ער זיי, לאַכן זיי אים
שטאַרק אויס.

ווי עס איז געקומען פאַרנאַכט, קומען זיי אין אַ גרויסער
שטאַט אַריין, זאָגט צו זיי דער יינגסטער ברודער:

— ליבע ברידער, מיין עצה ²¹ איז מיר זאָלן דאָ איבערנעכ-
טיקן און גאַנץ פרי, ווען דער מאַרגנשטערן וועט אויפשיינען,
וועלן מיר צוזאַמען אוועקפאַרן.

¹⁷ Be careful. ¹⁸ Pass the night. ¹⁹ Dawn ²⁰ Secret
²¹ Advice.

זאָגן צו אים די צוויי ברידער:

— דו נאַר, מיר קענען דאָך נאָך אָפּפאַרן אַ מייל וועגס, איי-
דער עס וועט נאָכט ווערן, און דו הייסט אונדז דאָ בלייבן נעכ-
טיקן.

זאָגט צו זיי דער יינגסטער ברודער:

— איך וועל טאָן אַזוי ווי דער מלך שלמה האָט מיך גע-
לערנט. איך וועל דאָ בלייבן נעכטיקן און איר מעגט אייך פאַרן
ווייטער.

פאַרן די צוויי ברידער ווייטער אַוועק און דער יינגסטער
גייט זיך אין אַ גאַסטהויז²² אַריין, עסט אָפּ און לייגט זיך שלאָפן.
און די ברידער פאַרן ווייטער. אַז עס איז גאַנץ גוט נאָכט
געוואָרן, זוכן זיי אַן אַרט איבערצונעכטיקן, אָבער עס איז ניטאָ.
האַבן זיי געמוזט נעכטיקן אויפן פרייען פעלד. און אַזוי ווי עס
איז געווען אַ גרויסע קעלט, זענען זיי פון דער קעלט געשטאַרבן.
דער יינגסטער ברודער איז בשלום²³ די נאָכט איבערגע-
שלאָפן, און ווי דער מאַרגנשטערן האָט אויפגעשיינט²⁴, איז ער
געפאַרן נאָך זיינע ברידער.

קומט ער און זעט ווי זיי ליגן ביידע טויט. מאַכט ער אַ גרויס
געשריי און וויינט שטאַרק, אָבער עס העלפט ניט. נעמט ער פון
זיי דאָס געלט, באַגראָבט זיי און פאַרט ווייטער.

קומט ער צו אַ טייך, זעט ער — דער טייך האָט פאַרפלייצט²⁵
די ברעגעס, וואַרט ער ביז דאָס וואַסער וועט אָפּלויפן, וועט ער
דאָן דעם טייך אַריבערגיין. דערווייל זעט ער: די קנעכט פון
שלמה המלך, וואָס פאַרן אַרום צונויפנעמען צינזן²⁶, קומען אויך
אַן צום טייך, מיט ווייסע צוויי אייזלען²⁷ געלאָדן²⁸ פול מיט
גאָלד.

זאָגן אים די קנעכט:

²² Guesthouse. ²³ Safely. ²⁴ Light up. ²⁵ Flood.

²⁶ Taxes. ²⁷ Donkey. ²⁸ Loaded.

— פֿאַרוואָס גייסטו ניט אַריבער דעם טייך?
זאָגט ער צו זיי:

— איך וועל וואַרטן ביז דאָס וואַסער וועט אַביסל אָפּלויפן,
ווייל עס איז אַצינד מער וואַסער ווי שטענדיק.

לאַכן זיי פון אים שטאַרק און זאָגן: מיר ווייסן, אַז מע קען
אַריבערגיין, דאָס וואַסער איז נישט טיף. און זיי פֿאַרן אין וואַ-
סער אַריין.

אין מיטן טייך איז אַבער זייער טיף געווען, זענען זיי דער-
טרונקען געוואָרן ²⁹ מיט די אייזלעך און מיטן געלט.

דער יונגערמאַן האָט געוואַרט ביז דאָס וואַסער אין טייך
איז אָפּגעלאָפּן. דאָן פֿאַרט ער אַריבער דעם טייך און געפינט
דאָס געלט, וואָס די קנעכט האָבן געהאַט. נעמט ער דאָס געלט
און פֿאַרט זיך אַהיים בשלום.

ווי ער קומט אַהיים פּרעגן אים די ווייבער פון זיינע צוויי
ברידער אויף זייערע מענער. זאָגט ער, אַז זיי זענען נאָך גע-
בליבן ביי שלמה המלך זיך חכמות לערנען.

און ער האָט דאָך שוין געהאַט אַ סך געלט, קויפט ער זיך
פעלדער, וויינגערטנער ³⁰, קנעכט, דינסטן און שטעלט אויף אַ
גרויסן פּאַלאַץ.

איין מאָל פּרעגט אים זיין ווייב:

— מיין ליבער מאַן, ווי אַזוי איז צו דיר געקומען אַזוי פּיל
גאַלד?

זאָגט ער צו איר:

— מיין ווייב, איך בעט דיך, זאָלסט מיך וועגן דעם ניט
פּרעגן. אין אַ צייט אַרום האָט זי אַבער ווייטער געפּרעגט. איז
ער געוואָרן אין כּעס אויף איר און האָט איר נאָך אַמאָל געזאָגט
זי זאָל אים וועגן דעם ניט פּרעגן, ווייל ער קאַן עס פֿאַר קיין
פּאַל נישט דערציילן.

²⁹ Drown.

³⁰ Vineyards.

זי האָט אים אָבער אָנגעהויבן שטאַרק איבערצורעדן; האָט ער איר דערציילט די גאַנצע מעשה פון זיינע צוויי ברידער און פון די קנעכט פון שלמה המלך.

אין אַ קורצער צייט אַרום טרעפט זיך, אַז ער האָט זיך שטאַרק צעקריגט מיט זיין ווייב. הייבט זי אָן צו שרייען:

— דו מערדער, רוצח³¹, ווילסט מיך הרגענען ווי דו האָסט דיינע צוויי ברידער טויט געשלאָגן? אָדער אַזוי ווי די קנעכט פון שלמה המלך?

ווי די ווייבער פון יענע צוויי ברידער האָבן דאָס דערהערט, זענען זיי באלד אַוועקגעלאָפן צום מלך שלמה און פאַרקלאַגט³² דעם יינגסטן ברודער.

גיט שלמה המלך אַרויס אַ באַפעל³³ מען זאָל דעם יינגסטן ברודער דערהרגענען³⁴. נעמט מען באלד דעם יינגסטן ברודער און מע פירט אים אַרויס אויפן פלאַץ אומצוברענגען. הייבט זיך אָן דער יינגסטער ברודער צו בעטן מע זאָל אים פירן צו שלמה המלך, ער האָט אים עפעס אַ נייטיקע זאַך צו דערציילן.

דערפילט מען זיין פאַרלאַנג און מע פירט אים צום מלך, ווי ער קומט פאַר דעם מלך, פאַלט ער אים צו די פיס און זאָגט:

— מיין האַר — דער מלך זאָל אייביק לעבן! דער קיניג זאָל וויסן, אַז איך בין איינער פון די דריי ברידער, וואָס האָבן דיר דרייצן יאָר געדינט, דו זאָלסט אונדז דערפאַר חכמות לערנען. איך בין דער יינגסטער, וואָס האָט דיר דאָס געלט צוריקגע-בראַכט און פון דיר דריי חכמות געלערנט; צוויי האָב איך גע-האַלטן און די דריטע ניט.

און ער דערציילט אים די גאַנצע מעשה. פאַרשטייט דער מלך שלמה, אַז ער זאָגט דעם אמת. זאָגט ער צו אים:

— שטיי אויף, דו ביסט פריי! פאַר אַהיים און לעב דיר וואויל!

³¹ Murderer.

³² Report.

³³ Order.

³⁴ To kill.

די קו און די קוקאוווקע¹

א

איינמאל איז אַ קו געגאַנגען שפּאַצירן. געגאַנגען און געגאַנ-
גען און גראַז געגעסן. ביז זי האָט דעם וועג אַהיים פאַרגעסן.
הייבט זי אויף די אויגן און זעט, אַז עס איז שוין נאַכט און זי
שטייט אין מיטן וואַלד. דערשרעקט זיך די קו און וויינט:

„מו, מו, מו! פינצטער איז מיר!

וויי איז מיר, וואָס וועט מיין קעלבעלע² טאָן?

מו, מו, מו!”

האַט עס דערהערט די קליינע קוקאוווקע, איז זי געקומען צו-
פליען און צו דער קו אַזוי געזאַגט:

„נאַרישע קו, וואָס וויינסטו? איך וועל דיר דעם וועג ווייזן.

קום מיט מיר!”

„אַ דאַנק, אַ דאַנק דיר גוטער פּויגל!“ האָט די קו זיך דער-

פּרייט, „לאַנג לעבן זאָלסטו!”

די קוקאוווקע איז אַבער אַ שלעכטע געווען און זי האָט די קו
געפירט און געפירט טיפּער אין וואַלד אַריין דאָרט וואו די בייזע³
וועלף וואוינען.

„כאַ, כאַ, כאַ!“ האָט די קוקאוווקע פּלוצים⁴ זיך צעלאַכט. אַ

פּלאַטער⁵ געטאָן מיט די פּליגל און אַוועקגעפּלויגן.

„מו, מו, מו!“ האָט די קו זיך ווידער צעוויינט: „מען האָט מיך

אַפּגענאַרט⁶, וויי צו מיר און ווינד⁷.”

האַט דער ווינט דערהערט איר געוויין און געקומען צופּליען

פּון זייער ווייט און איר אַזוי געזאַגט:

¹ Cuckoo. ² Young Calf. ³ Bad, Wicked. ⁴ Suddenly.

⁵ Flutter, Shake. ⁶ Delude, Trick. ⁷ Woe to me.

„וואו-או-או, קיעלע, זיי שטיל און וויין נישט אַזוי, וועלן די
וועלף דיך נישט הערן און נישט וויסן וואו דו ביסט.
האַט דאָס קיעלע אַבער נישט פאַרשטאַנען און נאָך מער
געוויינט:
„מו, מו, מו, ווער וועט מיין קעלבעלע עסן געבן? וויי איז מיר
און ווינד!“
האַבן די וועלף איר קול דערהערט און געקומען און זי אויפ-
געגעסן.

ב

אין יענער נאַכט האָט די קוקאַווקע אַ בייזן חלום געזען:
אַ קליין קעלבעלע בלאַנקעט אַרום • אין וואַלד און וויינט: „מאַמע,
מאַמעלע קרוין, וואו ביסטו?“
האַט דאָס שלעכטע פייגעלע זיך אויפגעכאַפט פון שלאָף •
און געקוקט אין פינצטערן ¹⁰ וואַלד אַריין. האָט זי קיינעם נישט
געזען, אַבער זי האָט געהערט אַ קול פון גרויסן געוויין:

⁸ Not know the way. ⁹ Wake up. ¹⁰ Dark.

„מ א מ ע! איך בין איינע אליין געבליבן!“

איז דעם פייגעלעס הארץ ווייך ¹¹ געווארן און עס האט איר באנג געטאן ¹² פאר וואס זי האט די קו פארפירט ¹³ צו די וועלף. האט זי הויך גענומען רופן:

„קו! קו! קום צוריק; דיין קעלבעלע רופט דיר!“ נאר די קו ענט-
פערט נישט. די קו איז שוין נישטאָ. און פון דעמאלט אָן, ווי נאר
די קוקאווקע לייגט זיך שלאָפן, זעט זי דאָס קעלבעלע בלאַנ-
דזשען ¹⁴ אין וואַלד אליין, און גרען זי כאַפט זיך אויף, הערט זי ווי
דאָס קעלבעלע וויינט: „וואו ביסטו, מאַמע?“
וויינט די קוקאווקע אויך מיט אַ טרויעריק ¹⁵ קול: „קו, קו, קו!“
און אזוי וועט זי שוין אייביק ¹⁶ וויינען און רופן: קו, קו! און
אייביק וועט איר באַנג טאָן.

¹¹ Tender, Soft. ¹² Regret, be Sorry. ¹³ Mislead.
¹⁴ Stray. ¹⁵ Sad. ¹⁶ Forever.

פארדונגען דעם ווינט

מעשהלעך פון אמאל

(יידישע פאלקס־מעשה)

אמאל איז געווען אַ פוילישער קיניג, אַ גרויסער ריטער ¹.
פלעגט ער זיך איבערטאָן ווי אַ געוויינטלעכער בעטלער ² און
זיך לאָזן איבער דער מדינה ³ הערן וואָס עס טוט זיך אינעם
לאַנד.

¹ Knight. ² Beggar. ³ Country.

איין מאָל איז דער קיניג אזוי געגאַנגען איבערן לאַנד און
האַט פאַרבלאַנדזשעט ⁴ אין אַ וואַלד. אַ גאַנצן טאָג איז ער גע-
גאַנגען ניט געגעסן, ניט געטרונקען. ערשט פאַרנאַכט האָט ער
דערזען אַ שיין פון ליכט, איז ער נאַכגעגאַנגען דער שיין און
איז צוגעקומען צו אַ קרעטשמע ⁵.

אין דער קרעטשמע האָט געוואוינט אַ ייד, אַ גרויסער מכניס
אורח ⁶. דער ייד האָט זיך זייער דערפרייט מיטן גאַסט און אים
געגעבן צו עסן און צו טרינקען און געמאַכט אים אַ ווייך געלע-
גער צום שלאָפן ⁷. צו מאַרגנס האָט זיך דער גאַסט פונאַנדער-

⁴ Get lost. ⁵ Glow, Light ⁶ Inn. ⁷ Hospitable Person.
⁸ Place to sleep.

גערעדט מיטן יידן, געפרעגט אים פון וואָס ער לעבט, ווי עס גייט אים מיט פרנסה.⁹ דער ייד האָט זיך גענומען באַקלאַגן¹⁰ אויף די שלעכטע צייטן.

— אַט אַזוי, ווי דו זעסט, מיין ליבער פריינד, מיט פרנסה איז שווער. מ'איז קיין מאָל נישט זיכער. מען לעבט, אַזוי צו זאָגן, פון ווינט.

פאַרן געזעגענען¹¹ זיך רופט זיך אָפּ דער גאַסט צום יידן: זאָלסט וויסן זיין, אַז איך בין אַ פאַרשטעלטער¹² פרייך און ווייל דו האָסט מיך אַזוי שייַן אויפגענומען¹³, וויל איך זיך באַלוינען¹⁴ דערפאַר. קלייב דיר צוזאַמען אַ 300 גילדן און קום צו מיר קיין וואַרשע, וועל איך דיר געבן אַן אַרענדע¹⁵, פון וואָס דו וועסט האָבן שייַן פרנסה. ער האָט געגעבן דעם יידן זיין קאַרטל מיטן אַדרעס און איז אַוועקגעגאַנגען מיטן וועג וואָס פירט פון וואַלד אַרויס.

אין אָנהייב האָט דער ייד אים ניט געגלייבט, זיין ווייב אָבער האָט אים צוגערעדט¹⁶ צו פאַרן קיין וואַרשע אויסצוגעפינען די זאַך. האָט ער פאַרקויפט דעם ווייבס צירונג¹⁷ און די זילבער-נע לייכטער, געבאַרגט וויפל עס האָט זיך געלאָזט ביי די קרו-בים, צונויפגעקליבן די 300 גילדן און איז אַוועקגעפאַרן צום פרייך קיין וואַרשע.

געקומען קיין וואַרשע, האָט ער באַוויזן דאָס קאַרטל מיטן אַדרעס. האָט מען אים אַריינגעפירט אין קיניגס פּאַלאַץ אַריין. האָט ער זיך זייער שטאַרק דערשראָקן, נאָר אַרויסגיין צוריק, האָט מען אים שוין ניט געלאָזט.

⁹ To make a living. ¹⁰ Complain. ¹¹ Parting.

¹² Disguised. ¹³ Received. ¹⁴ Reward ¹⁵ Lease of...

¹⁶ Urged. ¹⁷ Jewelry.

אַ דערשראַקענער, איז ער נאַכגעגאַנגען דעם דינער וואָס
האַט אים געפירט איבער טונקעלע קאַרידאָרן און ליכטיקע צי-
מערן ביז ער האָט אים אַריינגעפירט אינעם קיניגס קאַבי-
נעט¹⁸ אַריין.

— וואָרט אַ וויילע אין דעם צימער, ביז איך וועל קומען נאָך
דיר — האָט דער דינער אים אַ זאַג געטאַן, און אים איבערגע-
לאָזט אַליין.

שטייט ער אַזוי, דער ייד, און דאָס האַרץ ציטערט אים פֿון
שרעק. עפנט זיך פּלוצים אויף אַ טיר און עס קומט אַריין דער
זעלבער פּריץ וואָס איז געווען ביי אים אין דער קרעטשמע.
ווערט דער ייד נאָך מער פֿאַרוואונדערט¹⁹ און דערשראַקן. מיט
ציטערנדיקע הענט ווייזט ער דעם קיניג דאָס קאַרטל און וויל
אָנהייבן עפעס זאָגן, אָבער דער קיניג קוקט זיך איין אינעם
קאַרטל און פרעגט: — האַסטו אויך געבראַכט די 300 גילדן?

¹⁸ Office.

¹⁹ Astonished.

— אַט דאָ האַסטו אַ קאַנטראַקט אויף אַ יאָר! —

— מיט גרויסע שוועריקייטן, מיין האר, — דערלאנגט אים
דער ייד דאָס געלט. דער קיניג קוקט אָבער אַפילו ניט אויף דעם.
נאָר שרייבט שנעל אויף אַ פּאַפּיר מיטן קיניגס זיגל ²⁰ אויף דעם
און גיט עס דעם יידן.

— אַט דאָ האַסטו אַ קאַנטראַקט אויף אַ יאָר. — שמייכלט ער
און טוט אַ מאַך מיט דער האַנט ווי צום געזעגענען. דאָס הייסט
אַז דער שמועס האַט זיך געענדיקט.

גיט דער ייד אַרויס אין גאַס, לייענט איבער. שטייט אין פּאַ-
פּיר, אַז דער קיניג האַט אים געגעבן אין אַרענדע דעם ווינט פּו-
נעם גאַנצן לאַנד אויף אַ יאָר צייט.

וואונדערט זיך דער ייד. ווי קאָן מען האַבן אין אַרענדע דעם
ווינט? עס איז דאָך נישט קיין קרעטשמע, אָדער פעלד וואָס מען
קאָן באַאַרבעטן און האַבן דערפון פּרנסה?

— אַ פּיין שפּיצל ²¹ האַט מיר אַפּגעטאָן דער קיניג... אַ שיינ
געשעפט געמאַכט! אוועקגעלייגט אַ פאַרמעגן אויפן ווינט... —
איז אים זייער טרויעריק געוואָרן אויפן האַרצן.

אויף מאַרגן פאַרט דער ייד אַהיים. פאַרט ער און דערזעט
פּלוצים אַ געביידע ²² וואָס האַט גרויסע פּליגל, וואָס האַלטן זיך
אין דרייען. שטעלט ער זיך אָפּ און פּרעגט וואָס דאָס איז.
זאָגט מען אים:

— ווייסט ניט? ס'איז אַ ווינטמיל. מען מאַלט דאָ תּבואה ²³
אויף מעל, און די פּליגל דרייען זיך פּונעם ווינט.

קומט דעם יידן אין געדאַנק די מעשה מיטן קאַנטראַקט פּון
קיניג. גייט ער אַריין צו דעם מילנער און זאָגט אים:

— ווי איך זע באַנוצטו זיך מיטן ווינט, און דער ווינט גע-
הערט ²⁴ צו מיר.

²⁰ Seal.

²¹ Trick

²² Building.

²³ Grain.

²⁴ Belongs.

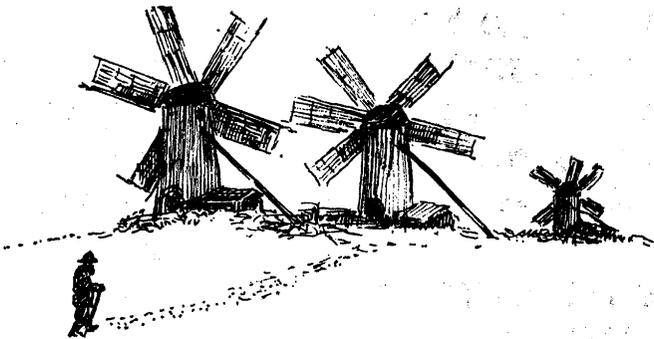
און ער ווייזט אים דעם קיניגס קאנטראַקט. באַטראַכט דער
מילנער דאָס פּאַפּיר: — ריכטיק, דעם קיניגס זיגל.

פּרעגט דער מילנער, וואָס ער פּאַרלאַנגט פאַר דעם באַנוצן
זיך מיטן ווינט. הייסט זיך דער ייד געבן 100 גילדן. דינגט זיך²⁵
דער מילנער און זיי קומען דורך ער זאָל באַצאָלן אַביסל ווייני-
קער.

פאַרט דער ייד ווייטער און זעט: הויך אויף אַ באַרג שטייען
פינף אַזוינע מילן. קומט ער אַריין. ווייזט דעם קיניגס פּאַפּיר
און הייסט זיך געבן 2000 גילדן פאַרן יאָר. האָט דער באַלעבאַס,
ווייזט אויס, געמאַכט גוטע געשעפטן. האָט ער ניט איבערגע-
רעדט קיין וואָרט און באַצאָלט.

אַזוי האָט דער ייד געמאַכט אַ גרויס פאַרמעגן²⁶ פון פאַר-
דינגען דעם ווינט.

ש. באַסטאַמסקי לויט ש. אשכנזי.

²⁵ Bargains.

²⁶ Fortune.

ניט צופרידן

(לעגענדע)

איבערדערציילט פון א. נסחר

צווישן הויכע געדיכטע ביימער איז געוואקסן א קליין, נידע-
ריק נאָדל-ביימל. האָט זיך דאָס ביימל אָנגעהויבן באַקלאַגן¹
אויף זיין מזל²:

— סיי ווינטער, סיי זומער דאַרף איך טראַגן די זעלביקע
קליידער, ווי גליקלעך וואָלט איך געווען, ווען איך וואָלט געהאַט
גרינע בלעטער.

און עס האָט זיך דערהערט אַ קול:

— דיין פאַרלאַנג³ וועט דערפילט ווערן.

אויף מאַרגן איז דאָס נאָדלביימל שוין געווען אין גאַנצן באַ-
דעקט מיט גרויסע, גרינע בלעטער. דאָס נאָדלביימל איז געווען
זייער גליקלעך מיט זיינע נייע קליידער.

אַבער קורץ איז געווען זיין פרייד. אַ סך יונגע הירשן⁴ האָבן
דערשמעקט דעם פרישן ריח פון גרינע בלעטער. זענען זיי זיך
צונויפגעלאָפן און אויפגעגעסן אַלע גרינע בלעטער — און
דאָס נאָדלביימל איז געבליבן נאַקעט.

— אויב אַזוי — האָט דאָס נאָדלביימל געזאָגט מיט פאַר-
דראָס⁵ — וויל איך גאַלדענע בלעטער, גאַלדענע בלעטער וועלן
די חיות ניט קענען עסן. אויפן צווייטן טאָג איז דאָס נאָדלביימל
שוין געווען אויסגעפוצט⁶ מיט שווערע, פינקלדיקע⁷ גאַלדענע
בלעטער. די בלעטער האָבן געגלאַנצט און באַשטראַלט דעם
וואַלד מיט זייער שיין.

אַבער איידער דאָס נאָדלביימל האָט נאָך באַוויזן זיך אַנצו-
פרייען⁸ מיט די גאַלדענע בלעטער זיינע, זענען אָנגעקומען
מענטשן, וואָס זענען געפאַרן אויף אַ יאָריד⁹. דערזען אַזא אַוצר

¹ To Complain. ² Luck. ³ Wish. ⁴ Stag, Deer.

⁵ Resentment. ⁶ Dressed up. ⁷ Sparkling, Glittering.

⁸ Enjoy. ⁹ Fair.

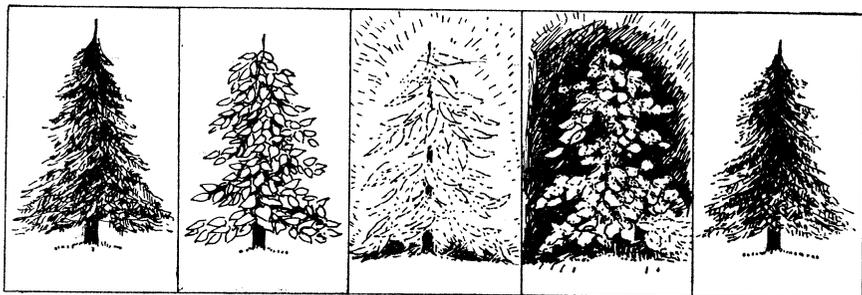
פון גאלד, האָבן זיי זיך אַלע אַ לאַז געטאַן צום ביימל און אָפּגע-
 ריסן אַלע בלעטער, און עס שיר ¹⁰ נישט צעבראַכן אין גאַנצן.
 דאָס נאָדלביימל איז ווידער געבליבן הויל און נאַקעט.

— אויב אַזוי — האָט זיך געבעטן דאָס ביימל — וויל איך גלע-
 זערנע ¹¹ בלעטער, מיט זיי וועל איך שוין געוויס זיין זיכער. קיי-
 נער וועט זיי נישט אויפּעסן, קיינער וועט זיי אויך נישט אַראָפּ-
 רייסן פון מיר.

צומאַרגנס איז דאָס ביימל געווען באַדעקט מיט קלאַרע,
 דורכזיכטיקע ¹², גלעזערנע בלעטער. עס האָט זיך געפילט
 שטאַלץ ¹³ און דערהויבן מיט זיינע נייע קליידער, וואָס וועלן
 שוין בלייבן נייע אויף אייביק ¹⁴.

אַבער באַלד איז אַנגעקומען אַ גרויסער שטורעמווינט. דער
 ווינט האָט די גלעזערנע בלעטער צעבראַכן און געמאַכט פון זיי
 אַ הייפל גלאַזשטויב ¹⁵.

מיט טרערן אין די אויגן האָט דאָס נאָדלביימל זיך געבעטן,
 מע זאָל אים צוריק אומקערן די טייערע גרינע נאָדלען, וואָס
 האָבן אים באַשיצט, און האָבן אים אַזוי גוט געפאַסט ¹⁶.
 זיין פאַרלאַנג איז דערפילט געוואָרן. דאָס נאָדלביימל האָט
 זיך אויפּגעהערט צו קלאַגן און אַנגעהויבן טראַגן זיינע נאָדלען
 מיט פרייד און שטאַלץ.

¹⁰ Almost. ¹¹ Glassy. ¹² Transparent. ¹³ Proud.
¹⁴ Forever. ¹⁵ Glassdust. ¹⁶ Was Fitting.

דאָס קלוגע פאַסטעכל¹

(פּאָלקס-מעשה)

איבערדערציילט פון W. שאַפּיראַ

אַמאָל איז געווען אַ קליין פאַסטעכל דאָס פאַסטעכל איז גע-
ווען זייער קלוג. מענטשן פון אַלע עקן לאַנד זענען געקומען
פאַרהערן² דאָס פאַסטעכל. און ער האָט אויף אַלע פּראַגעס גע-
געבן זייער קלוגע ענטפערס.

איז דאָס פאַסטעכל באַרימט געוואָרן אין גאַנצן לאַנד און די
געשיכטעס³ וועגן זיין חכמה האָבן דערגרייכט צום קיניג. דער
קיניג האָט זיך אויסגעלאַכט און נישט געוואָלט גלייבן.
האָט מען געבראַכט דאָס פאַסטעכל צום קיניג, ער זאָל אים
אַליין זען און הערן.

זאָגט דער קיניג צום פאַסטעכל:

— אויב דו וועסט מיר ענטפערן אויף די דריי פּראַגעס, וואָס
איך וועל דיר שטעלן, וועל איך דיך אַרייננעמען אין קיניגלעכן
פּאַלאַץ אַריין און וועל דיך האַלטן ווי אַן אייגן קינד.
— וואָס זענען די פּראַגעס? — האָט דאָס פאַסטעכל גע-
פּרעגט.

— מיין ערשטע פּראַגע איז — האָט דער קיניג געזאָגט —
וויפל טראַפּנס⁴ וואַסער זענען דאָ אין ים?
האָט דאָס פאַסטעכל געענטפערט:

— אויב דער קיניג וועט לאַזן אַפּשטעלן אַלע וואַסערן, וואָס
לויפן אין ים אַריין, איידער איך הייב אָן צו ציילן, וועל איך דיר
זאָגן וויפל טראַפּנס וואַסער עס זענען דאָ אין ים.
דעם קיניג איז דער ענטפער געפּעלן געוואָרן און ער האָט
געזאָגט:

— די צווייטע פּראַגע איז: וויפל שטערן זענען דאָ אין הימל?

¹ Shepherd.

² Examine.

³ Stories.

⁴ Reached

⁵ Drop.

דאס פאסטעכל האָט גענומען אַ גרויסן בויגן פאפיר און
מיט אַ שאַרפער פען געמאַכט אַזוי פיל פינטעלעך אַז ס'האָט
אַנגעהויבן צו שווינדלען* אין די אויגן, ווען מע האָט דערויף
אַ קוק געטאָן.

* To be dizzy.

דאן האָט ער געזאָגט צום קיניג:
 — צייל איבער אַט די פינטעלעך. אַט אזויפיל שטערן זענען
 דאָ אין הימל.
 — גוט — האָט דער קיניג געזאָגט — איצט קומט די דריטע
 פראַגע:

— וויפל סעקונדעס זענען דאָ אין דער אייביקייט?
 אויף דעם האָט דאָס פאַסטעכל אזוי געענטפערט:
 — ווייט, ווייט פון דאָנען שטייט אַ באַרג, איז ער אַ מייל די
 לענג, אַ מייל די ברייט און אַ מייל די הייך. איין מאָל אין הונ-
 דערט יאָר קומט צו דעם באַרג אַ פויגל און שאַרפט⁸ אָן זיין
 שנעבעלע אין באַרג. ווען דער באַרג וועט אין גאַנצן אָפגעריבן
 ווערן⁹ וועט אַריבער איין סעקונדע פון דער אייביקייט.
 דער קיניג האָט אויסגעהערט און געזאָגט:
 — יאָ, דו האָסט מיינע פראַגעס פאַרענטפערט ווי אַ חכם.
 און דאָס פאַסטעכל איז געבליבן ביים קיניג אין פאַלאַץ און
 איז אויסגעוואַקסן אַ גרויסער און באַרימטער חכם.

⁷ Eternity. ⁸ Sharpens. ⁹ Will be erased.

דער ווילנער גאון און דער דובנער מגיד (לויט ש. אשכנזי — ש. באַסטאַמסקי)

אַמאָל האָט דער ווילנער גאון געזאָגט, אַז ער וואָלט זיך
 זייער געוואָלט באַקענען¹ און זיך דורכרעדן מיטן דובנער מגיד.
 ווען דער דובנער מגיד האָט זיך דערפון דערוויסט, האָט
 ער גענומען דעם שטעקן מיטן טלית און תפילין און זיך געלאָזט
 גיין קיין ווילנע.

געגאַנגען איז ער צו פוס, אַמאָל אַ ביסל געפאָרן, אָפגע-
 שטעלט זיך, אויפן וועג, אין אַ שטעטל, געזאָגט אַ דרשה² און

¹ Get acquainted. ² Sermon.

פארדינט א פאר גילדן אויף הוצאות³. און אזוי איז ער דערגאנגן-
גען ביז ווילנע.

געקומען קיין ווילנע, איז ער באַלד אַריין צום ווילנער גאון.
דער גאון איז ווי אַלעמאַל געזעסן אין זיין באַזונדערן חדר⁴
און געלערנט. אַז מען האָט אים אָנגעזאָגט, אַז דער דובנער מגיד
איז געקומען, האָט ער אים אַריינגעבעטן⁵, געגעבן שלום, גע-
בעטן זיצן און צו אים געזאָגט:

— דובנער מגיד, זאָגט עפעס.

ניט קלערנדיק⁶ קיין סך, רופט זיך אָפּ דער דובנער מגיד:

— רבי, איך וויל אייך דערציילן אַ מעשה:

אַמאַל האָט אַ דאָרפס-ייד, אַן אַרענדאַר⁷, געוואַלט קויפן אַ

קו צו מעלקן⁸. איז ער אַוועק אויפן יאָריד, געקויפט אַ קו, זי

אַהיים געטריבן און צו דעם ווייב געזאָגט:

— הער, חיה, איך האָב דיר געקויפט אַ קו, איז דאָס שוין איין

מאַל אַ קו. זי וועט געבן מילך צום באַדן זיך! כאַפט די אַרענדאַר-

³ Expenses

⁴ Room, Study.

⁵ Invited.

⁶ Think.

⁷ Innkeeper.

⁸ To milk.

קע דאָס מעלקשעפּל • און גייט מעלקן די קו. אין אַ וויילע אַרום
קומט זי צוריק.

— וואָס איז?

— די קו מעלקט זיך גאַרניט...

פרעגט דער אַרענדאַר:

— צי האָסטו דער קו עסן געגעבן? אַ גאַנצן טאָג געגאַנגען
און ניט געגעסן, ווילסטו זי זאָל זיך מעלקן?

° Pail for milkink.

דער גאון האָט פאַרשטאַנען דעם דובנערס מיינ און געזאָגט
צו זיין משמש¹⁰.

— הייס אַריינברענגען פאַרן דובנער עפעס איבערצו-
בייסן¹¹.

דער דובנער מגיד האָט זיך געוואָשן און אָפּגעגעסן.

נאָכן עסן זאָגט ווידער דער גאון צום דובנער:

— נו, דובנער מגיד, זאָגט-עפעס.

ענטפערט דער דובנער:

— אַלץ די מעשה מיט דער קו:

געגעבן דער קו עסן, גייט די אַרענדאַרקע זי מעלקן. באַלד

קומט זי אָבער צוריק מיט אַ טענה¹², אַז די קו גיט אַלץ נישט

קיין טראָפּן מילך.

פרעגט דער אַרענדאַר:

— צי האַסטו איר געגעבן אַ טרונק וואַסער? אַ גאַנצן טאָג

געגאַנגען אין דער היץ אָן אַ טראָפּן וואַסער, פון וואַס זאָל זי

זיך מעלקן?

דער גאון האָט פאַרשטאַנען די אַנצוהערעניש¹³ און געזאָגט

צום משמש:

— הייס געבן דעם דובנער מגיד אַ גלעזל טיי.

נאָך דער טיי רופט זיך אָפּ דער גאון:

— נו, דובנער מגיד, זאָגט עפעס.

שטעלט זיך אויף דער דובנער און זאָגט:

— רבי, נאָך אַמאָל די אייגענע מעשה מיט דער קו: אַנגע-

טרונקען די קו, גייט שוין די אַרענדאַרקע מיטן מעלקשעפל אויף

זיכער מעלקן די בהמה, ערשט זי קומט ווידער צוריק שוין גאָר

אַ בייזע.

— אַ שיינע קו האַסטו מיר געקויפט!... שוין געגעסן, גע-

טרונקען און מעלקן מעלקט זי זיך נאָך אַלץ ניט!

¹⁰ Rabbi's personal assistant. ¹¹ To eat. ¹² Complaint.

¹³ Hint.

זאגט דער ארענדאר:

— זיי ניט בייז, חיה! דו דארפסט פארשטיין: די קו איז געגאנגן-
גען א גאנצן טאג אויף דער היץ, ניט געגעסן ניט געטרונקען,
וויילסטו זי זאל האבן מילך? לאז זי איבער נאכט זיך אויסרוען. צו
מארגנס וועט זי זיך שוין זיכער מעלקן.

דעם גאון איז די תשובה ¹⁴ געפעלן געווארן און ער האט
געזאגט צו דעם דובנער מגיד:

— דובנער מגיד, גייט זיך אפרוען ¹⁵, איר זענט מיד פון וועג,
איך בעט אייך אבער איר זאלט מארגן ווידער קומען.

¹⁴ Answer.

¹⁵ To rest.